

Hendrik (Henk) de Jong wordt op 11 februari 1920 in Leeuwarden geboren. Hij heeft een één jaar jongere broers Wiecher (19 april 1921). Hij is de zoon van Tjibbe de Jong en Harmina Catharina Wilkens.

Henk had als bijnamen Henk de Jager en Henk de Dominee. In 1927-1928 vertrekt het gezin naar Arnhem. Daar gingen Henk en Wiecher naar de christelijke Van Löben Selschool aan de Dalweg en de Gereformeerde Westerkerk. Deze stond naast het Station ter hoogte van waar nu het Pathé theater staat. De jongens zijn lid van een jongerenbeweging en zitten op Scouting. Mogelijk dat ze net als Willem Woonink, die ook bij hen in de kerk zat, lid waren van de Zijpse Trekkers. Henk gaat in 1933 naar het Christelijk Lyceum aan de Utrechtseweg en haalt in juni 1939 zijn diploma aan het Christelijk Lyceum. Zijn moeder mag dit feestje nog meemaken maar een half jaar later komt ze te overlijden. In 1940 wordt Henk (20) opgeroepen voor militaire dienst en zit gelegerd in Haarlem. Hij komt niet aan het front. Wiecher is ambtenaar bij de politie Arnhem – afd. bestuursdienst.

In 1940 worden de eerste vlugschriften geschreven en verspreid. Dit waren de voorlopers van de illegale pers. Vanaf mei, juni 1940 waren de broers betrokken bij de vervaardiging en/of verspreiding hiervan. Verder hielpen zij joden met onderduiken en voorzagen zij een 'eigen' groep joden van distributie. In 1941 wordt Henk (lichting '41) uitgenodigd om deel te nemen aan de Arbeidsdienst. Henk heeft andere plannen en start in 1941-42 met zijn studie Theologie aan de VU in Amsterdam. Daar werd hij lid van studentenvereniging Forum. In het voorjaar van 1943 werden studenten opgeroepen voor de 'Arbeitseinsatz' in Duitsland en verplicht om een zogenaamde loyaliteitsverklaring te tekenen. De VU-leiding besloot de universiteit te sluiten. Ondergronds ging het werk wel door.

Zondag 23 mei 1943 gaat Henk onderduiken bij de familie Zwarts. Zij runnen Rust en Herstellingsoord 't Hemeldal aan de Oranjeweg in Oosterbeek. Hier ontmoet hij de broers Chris en Evert (Nico) Boven, die actief zijn in de Landelijke Organisatie voor hulp aan onderduikers (LO). Beide broers zijn vaak van huis. Henk is actief voor de Trouw in Twente en de Achterhoek. De Trouw riep steeds meer op tot verzet en werd daarom een luis in de pels van de Duitsers. Zo erg dat Hitler ter bestrijding van de illegale Trouw de SD-er Gottschalk vanuit Berlijn naar Nederland stuurt met als opdracht: Trouw uitroeien. In mei 1944 wordt Frits Slomp betrap op het bezit van een vals persoonsbewijs en verzetspropaganda. Hij belandt in de koepelgevangenis in Arnhem. In 't Hemeldal wordt een bevrijdingsacties voorbereid. Op 11 mei 1944 vindt een geslaagde bevrijdingsactie plaats.

Henk wordt op 27 juni 1944 bij een scherpe controle in de trein tussen Almelo en Hengelo gearresteerd door de S.D. Hij had een krantenknipsel uit Trouw in z'n agenda. In juli wordt vader Tjibbe kort gearresteerd en er volgt een huiszoeking. Op 8 augustus 1944 gaat Henk op transport naar Vught. Op kleine velletjes (toilet papier) schrijft hij dat W (Wiecher) de

grootste voorzichtigheid in acht moet nemen. 'Tot ziens waar we ook gaan, alleen zijn we niet.' Henk gaat werken bij Philips op de afdeling radiobuizen. In Vught ontmoet Henk zijn broer weer. Deze werkt in de keuken.

Henk en Wiecher gaan op 5 september op transport van Vught naar concentratiekamp Sachsenhausen maar werd 'voor quarantaine' eerst op 7 september naar de Heinkel (fabriekshallen) gestuurd, waar het vies en chaotisch was. Een week later gaan Henk & Wiecher uiteindelijk op transport naar concentratiekamp Neuengamme. Henk en Wiecher delen samen één krib en worden ingedeeld bij het klinkercommando (ook wel doodscmando genoemd). De jongens moesten klei graven en met lorries vervoeren naar de steenfabriek. Deze stenen werden door Hitler gebruikt voor de bouw van zijn grootste kantoor en kade in Hamburg. Wiecher kon na een maand al niet meer vooruit. De ontberingen waren te groot. Henk kon nog werken. Wiecher overlijdt te Neuengamme op 3 december 1944 in de ziekenbarak. Henk wordt in januari 1945 ter dood veroordeeld. Hij is gefusilleerd of door de strop gedood. Hij sterft op 11 januari 1945. Hun vader gaat na de oorlog op zoek naar zijn zoons en plaatst onder andere een advertentie.

Hun naam staat op de gedenksteen in de Eusebiuskerk in Arnhem, die is opgericht ter nagedachtenis aan dertien gemeenteleden die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn gefusilleerd of in een concentratiekamp zijn omgekomen. Ook de verzetsstrijder en scout Jan Hulleman en scout Willem Woonink worden hier herdacht. Henk wordt ook genoemd op het monument in de Vrije Universiteit te Amsterdam.

Meer informatie

[Hendrik de Jong | Oorlogsgravenstichting](#)

[Arnhem, gedenksteen in de Eusebiuskerk - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei](#)

[Hendrik de Jong | Digitaal Monument Neuengamme \(vriendenkringneuengamme.nl\)](#)

[Hendrik de Jong | Erelijst van Gevallenen 1940-1945](#)

[Database - Stichting Neerlandsch Verzetsmonument](#)

[Hendrik de Jong \(1920 - 1945\) - Genealogy \(geni.com\)](#)

['De Vrije Universiteit in oorlogstijd' digitaal :: Geheugen van de VU](#)

[Digitaal monument 1940-45 :: Geheugen van de VU](#)

Amsterdam, monument in de Vrije Universiteit - Nationaal Comité 4 en 5 mei : Nationaal Comité 4 en 5 mei

Jong, Hendrik de :: Geheugen van de VU

Loyaliteitsverklaring - Wikipedia

Tekst: Marcel te Brake (<http://henkenwiecherdejong.nl>)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.